

Posudek magisterské diplomové práce

Název práce: Adaptace románu Mistr a Markétka v současném českém divadle

Student/ka: Bc. Petra Kupcová

Obor: Divadelní studia

Vedoucí práce (vyplňuje pouze vedoucí práce):

Oponent/ka (vyplňuje pouze oponent/ka): Mgr. Eliška Kubartová, Ph.D.

Hodnocení

| Hodnotící kritéria                                                        | podíl na známce | hodnocení |
|---------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------|
| Práce naplňuje zadání                                                     | 5%              | 1         |
| Stanovení a formulace cíle práce                                          | 5%              | 1         |
| Kritika pramenů a literatury                                              | 10%             | 1         |
| Stanovení metodologie a její adekvátnost                                  | 10%             | 1,5       |
| Struktura analytické části, její soudržnost, naplnění metodologie         | 25%             | 1         |
| Formulace závěru, jeho původnost a originalita                            | 25%             | 1,5       |
| Naplnění citační etiky, bibliografie (pozn. aparát, prameny a literatura) | 10%             | 1         |
| Jazyková úroveň (gramatika, stylistika, ediční pravidla)                  | 10%             | 1         |
| Průběžné hodnocení před obhajobou:*                                       |                 | 1,175     |

\*Hodnocení 4 u jakékoli z kategorií je důvodem pro nedoporučení práce k obhajobě.

Práce byla dostatečně konzultována: ANO/NE (vyplňuje pouze vedoucí práce)

Práce není plagiát: ANO/NE (vyplňuje pouze vedoucí práce dle kontroly STAG)

Práci doporučuji k obhajobě: ANO/NE

Otázka pro obhajobu:

Obě zkoumané inscenace se z analýz jeví jako oproti pretextu významově řidší, reduktivnější až zplošťující – v analýze románu zmiňujete např. faustovský motiv, motiv proměny a jeho metaforické rozměry, motiv cykličnosti, šílenství apod. Při analýzách dramatizací a adaptací však už většinu z nich nenacházíte (např. 66-67), ani nevyvozujete, že by byly nahrazeny jinými. Je to skutečně tak, nebo je možné toto čtení nějakým způsobem korigovat?

Písemné hodnocení (především vysvětlení důvodů pro snížení hodnocení):

Diplomová práce Petry Kupcové je pečlivým a technicky precizním dokladem, že autorka během svého studia ovládla heuristické a metodologické nástroje,

kteře jsou jeho předmětem. Práce má logickou a přehlednou strukturu, jasně stanovené téma, pracuje s hypotézami, které ověřuje a někdy i vyvrací, je kritická k teoretickým postulátům jiných autorů, diplomantka je obratná v užívání odborné terminologie i českého jazyka. Následující teze jsou tedy spíše podnětem k úvahám než polemikou.

Autorka vychází ze strukturálních přístupů k analýze literárního a divadelního díla. Je však otázkou, nakolik je tento přístup nosný, či jestli autorka jeho možnosti beze zbytku využila. Závěry práce se totiž jeví jako poněkud mechanické a řídké – konstatuje se, že divadelní adaptace je autonomním dílem; že se Menclerová „z předlohy snaží vždy vytěžit poslání, které může být blízké i současnému divákovi“ (77); diskuze o minulé/přítomné perspektivě na s. 114-115 je poněkud banalizující, stejně jako závěr obecně atd. Tato omezenost není zjevně dána autorčinými nedostatečnými kompetencemi, ale spíše omezeností zvolené analytické metody, strukturální a komparativní analýzy kategorií příběhu, časoprostoru, vypravěče, postav, dialogizace a aktualizace. Práce se až obsesivně soustředí na hledání podobností a rozdílů mezi románem, jeho dramatizacemi a jevištními adaptacemi, jejich „společných a rozdílných prvků“ (11), ale osobně si nejsem jistá, k čemu má být takové srovnání pouhých dvou děl, pokud je postavené do centra diplomové práce, vlastně dobré. V textu se objevují náznaky, že by z analýzy mohly vyplynout i „silnější“ závěry (např. interpretace, proč adaptátoři v MDO vyžadují podobu kostýmů přesně podle románu, 92; proč nemůže být Markétka nahá, 91 apod.). K divadelní adaptaci existuje množství metodologických nástrojů (např. Drábek, Aaltonen ad.), bylo by tedy možné si vybrat nějaký, který umožní „otevřít“ zkoumaná díla produktivnějším způsobem. Možná by stačilo si lépe promyslet možnosti stávajících nástrojů (např. Hořínkova aktualizace/modernizace/asimilace) či neodmítat apriori recepční hledisko (8).

Zřejmě jsou to právě použité metodologické přístupy, které autorku někdy vedou ke zjednodušujícím či textocentrickým tvrzením, např. ke generalizaci o konsekutivním vzniku divadelního textu a jeho scénického ztvárnění (18, 26), k tvrzení že divadlo je oproti literatuře „limitované“ (21), že „dramatizace se řídí pravidly nastavenými románem“ (65) či k důvěře, že „věrnost“ je neproblematický pojem bez nutnosti definice (8, 9, 25, 97 aj.).

Autorka také ne zcela správně pracuje s pojmem hypotéza: pokud nepíše teoretickou práci, nepředkládám hypotézy o vztahu pretextu a posttextu obecně, ale případně jen pro zkoumaná díla. S teoretickými vymezeními pojmů jiných autorů mohu pochopitelně polemizovat, to však není to samé jako předložení hypotéz o nich (12, 116).

Práce také místy trpí výkladovou neekonomičností: metodologický a teoretický úvod se někdy dubluje a výklady teoretických konceptů jsou někdy informačně přetížené ve vztahu k jejich následnému užití (např. Genettovy kategorie, 31-34; Pavisovy kategorie, 85-86), navíc je i prostý popis děje románu (45-49) apod. U analýz jevištní adaptace není někdy vysvětleno, jak analytické postřehy souvisí s tématem adaptace (závěry jsou formulovány prostě jako závěry strukturální analýzy představení).

Práce nicméně bohatě splňuje nároky a s radostí ji doporučuji k obhajobě.